

ANEXE

Anexele nr. 1. Legislația și fenomenul migraționist în UE

Anexa nr. 1.a. Legislația privind migrația în UE

Politica comună în materie de azil și imigrație care se are în vedere după 1999 se bazează pe următoarele elemente:

- parteneriatul cu țările de origine;
- un sistem european comun în materie de azil (standarde comune pentru o procedură corectă și eficientă de azil, condiții minime de recepție a solicitanților de azil, apropierea regulilor de recunoaștere și conținutul statutului de refugiat);
- tratament corect pentru cetățenii țărilor terțe (cetățeni ce locuiesc pe teritoriul UE: drepturi și obligații comparabile cu ale cetățenilor comunitari; nediscriminarea economică, socială și culturală; măsuri de combatere a rasismului);
- managementul fluxurilor migratorii (cooperare între țările de origine și țările de destinație; campanii de informare cu privire la posibilitățile legale de migrare; prevenirea traficului cu ființe umane; politică comună în materie de vize și documente false).

Printre măsurile luate pentru administrarea fluxurilor migratorii în UE se numără: introducerea treptată a managementului integrat coordonat la frontiere și măsuri de combatere a imigrației ilegale.

1. Introducerea treptată a managementului integrat coordonat la frontiere

Acordurile de la Schengen (1985, 1990 cu intrare în vigoare din 1995) reprezintă măsurile cele mai importante în privința punerii în aplicare a principiilor privind **trecerea frontierelor**. Astfel, prin Convenția de Aplicare a Acordurilor de la Schengen¹ a fost înlăturat controlul la frontierele interne pentru toate persoanele indiferent de naționalitate, dar s-au luat măsuri de întărire a controlului la frontierele externe: politică comună în domeniul vizelor, cooperare și schimb de informații între polițiile și instituțiile judecătorești din țările membre, la frontierele externe cetățenii Uniunii pot intra prin simpla legitimare, în timp ce cetățenii terțelor țări au nevoie de viză de intrare pentru spațiul Schengen (în toate aceste țări dacă doresc, guvernele pot cere vize de intrare speciale). Țările din Europa Centrală și de Est candidate la UE au beneficiat și ele de ridicarea vizelor în ultimii ani, România obținând această facilitate din anul 2002. Ca instrument tehnic s-a creat Sistemul de Informații Schengen (SIS) ce include și furnizează informații cu privire la eliberarea de vize și intrarea în UE a unor cetățeni din terțe țări, sistem ce poate fi accesat doar de poliția și de autoritățile ce asigură controlul de frontieră, asigurând astfel cooperarea între polițiile de frontieră a țărilor UE.

2. Măsurile de combatere a imigrației ilegale

Ca parte a politicii comune privind imigrația și azilul se înscrie și lupta împotriva imigrației ilegale. În acest sens, pe baza planurilor prezentate în februarie 2002 privind combaterea imigrației ilegale, în noiembrie 2002 a fost instituit în UE un Program de Acțiune pentru

¹ Convenția de Aplicare a Acordurilor Schengen a fost semnată de 13 State Membre UE (cu excepția Marii Britanii și a Irlandei) și de Norvegia și Islanda.

Repatriere. În principiu, naționali din țări ce nu au un statut legal care să le permită să locuiască temporar sau permanent pe teritoriul UE și față de care nici un Stat Membru nu are o obligație de a-i oferi rezidență, trebuie să părăsească UE și să se reîntoarcă în țările lor de origine. Acest lucru se poate realiza prin repatrieri voluntare sau repatrieri forțate. Din motive umanitare cât și din motive de costuri, se acordă prioritate repatrierilor voluntare, dar acolo unde acestea dau greș, se recurge la repatrierea forțată a imigranților ilegali.

Anexa nr. 1.b. Legislația privind piața forței de muncă în UE

Recrutarea de forță de muncă de către țările UE din țările din Europa Centrală și de Est pentru slujbele ce necesită forță de muncă înalt calificată sau pentru cele refuzate de populația locală se realizează pe bază de acorduri bilaterale între țări. Fiecare țară Vest Europeană care dorește să recruteze din Europa Centrală și de Est încheie acorduri bilaterale cu acele țări din această regiune de unde dorește să recruteze. Spre exemplu, Germania a inițiat în 2000 programul „Green Card” prin care oferă dreptul de rezidență și angajare în Germania pentru o perioadă de până la 5 ani a lucrătorilor înalt calificați din domeniul IT. Prin acest program prin intermediul Oficiului Central de Recrutare din Germania, angajatorii germani recrutează un număr de 40.000 de lucrători temporari și 3000 de lucrători pe bază de contract din străinătate anual (OECD, 2001). În timp ce India reprezintă țara cu cei mai mulți beneficiari ai acestui program, cetățenii Europei Centrale și de Est reprezintă grupul cu cea mai mare pondere de 29% în perioada 2000-2001². Prin această politică de migrare selectivă Germania încurajează migrația temporară în domeniile sale deficitare.

Franța și Marea Britanie au programe similare pentru recrutarea de specialiști IT, în timp ce Olanda are un astfel de program de recrutare ce include o gamă mai largă de profesii.

În mod similar Spania și Portugalia încheie acorduri bilaterale cu țările din Europa Centrală și de Est, de data aceasta pentru forță de muncă necalificată sau slab calificată.

În ultimii ani un număr de țări europene au ales să regularizeze fluxurile de imigranți ilegali prin procese de regularizare, prin care imigranții străini care lucrau pe teritoriul țării respective au intrat în legalitate. Campaniile de regularizare au cuprins un total de 1.5 milioane de imigranți la nivelul UE în ultimii 5 ani.

Prin aceste modalități prin care se facilitează migrația legală temporară se obțin câteva avantaje esențiale: se asigură forța de muncă acolo unde este deficitară; se descurajează migrația ilegală prin oferirea unor variante legale și se descongestionează presiunile asupra sistemelor de oferire de azil prin faptul că o parte dintre cei ce se califică ca azilanți pot emigra temporar prin contracte de muncă.

² Laczko F. (2002) New Challenges for Migration Policy in Central and Eastern Europe, IOM, ICMPD, TMC Asser Press.

Anexa nr. 1.c. Legislația privind recunoașterea reciprocă a diplomelor și a calificărilor

Principalele 4 directive ce reglementează recunoașterea reciprocă a diplomelor și calificărilor sunt:

- Directiva 89/48/CEE a fost prima directivă ce a pus bazele unui Sistem General de recunoaștere a diplomelor și calificărilor. Aceasta a avut în vedere asigurarea recunoașterii diplomelor de învățământ superior ce atestau pregătirea profesională a persoanei pe o perioadă de minim 3 ani. Pe baza acesteia s-au luat primele măsuri în acest sens. Așa au fost stabilirea unei perioade de adaptare pentru profesiile unde calificările prevăzute pentru respectiva profesie diferă între țara de origine și țara gazdă, introducerea testelor de aptitudini pentru a înlocui perioada de adaptare, posibilitatea recunoașterii calificării pe baza prezentării unei dovezi a experienței anterioare în domeniu, etc.
- Directiva 92/51/CEE completează Sistemul General de recunoaștere a diplomelor și calificărilor prin luarea în considerare a educației și pregătirii post-secundare. Prin această directivă au fost numite și directivele sectoriale ce au în vedere profesii specifice.
- Directiva 1999/42/CE se referă la recunoașterea calificărilor pentru activități profesionale prin care se recomandă luarea în considerare atât a calificărilor formale cât și a calificărilor profesionale pe bază de experiență profesională.
- Directiva 2001/19/CE completează Sistemul General prin recunoașterea unor calificări profesionale specifice³, pe baza recunoașterii diplomelor obținute în țări din afara UE) și prin validarea experienței obținute de persoana respectivă după obținerea diplomei. Aceasta mai poartă denumirea de directiva SLIM (o legislație simplificată pentru Piața Internă) și ca element de noutate introduce recunoașterea automată a diplomelor și calificărilor, măsurile compensatorii (teste de aptitudini și perioade de adaptare) fiind necesare numai în cazuri de excepție.

³ Profesiile avute în vedere sunt: asistent medical, moașă, tehnician dentar, chirurg veterinar, farmacist, doctor și arhitect.

Anexele nr. 2

Anexa nr. 2.a. Concordanța între legislația UE și legislația din România privind libera circulație a persoanelor* (capitolul 2 de negociere) cu influență asupra fenomenului migrației, martie 2004

Capitolul 2: Libera circulație a persoanelor	
UNIUNEA EUROPEANĂ	ROMÂNIA
2.10.10. Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale (UE 3 măsuri)	
1. Directiva 89/48/CEE (21 Dec 1988) privind sistemul general de recunoaștere a diplomelor de învățământ superior pe baza pregătirii profesionale și educaționale de cel puțin 3 ani	Legea 31/2003 privind recunoașterea diplomelor și a certificării profesionale
2. Directiva 92/51/EEC (18 iunie 1992) privind al doilea sistem general de recunoaștere a educației profesionale și academice	Idem
2.10.20 Avocați (UE 2 măsuri)	
1. Directiva 77/249/EEC (22 martie 1977) privind exercitarea meseriei de avocat	Legea 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat OHG 938/ 20.12.2002 privind statutul profesiei de avocat
2. Directiva 98/5/EC (16 februarie 1998) privind facilitarea practicării profesiei de avocat pe baze permanente într-un stat membru altul decât cel în care a fost obținută calificarea	Idem
2.10.30. Arhitecți (UE 3măsuri)	
1. Directiva 85/384/EEC (iunie 1985) privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor evidențe privind educația formală în arhitectură, incluzând măsuri pentru facilitarea exercitării profesiei de arhitect și dreptul de liberă stabilire și prestare de servicii	Legea 184/2001 privind organizarea și desfășurarea profesiei de arhitect (cu modificări aduse în martie 2003)
2.10.40 Activitățile medicale și paramedicale (UE 23 măsuri)	
1. Directiva 77/452/EEC (27 iunie 1977) privind recunoașterea diplomelor, certificatelor și a altor evidențe a calificărilor formale de asistentă de îngrijire generală	Legea 461/2001 privind practicarea profesiei de asistentă medicală de îngrijire generală modificată prin L. 496/2002
2. Directiva 77/453/EEC (27 iunie 1977) privind coordonarea stipulațiilor legilor, regulamentelor și acțiunilor administrative privind activitatea asistentelor de îngrijire generală	Idem

3. Directiva 78/686/EEC (25 iunie 1978) privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor evidențe de calificări formale a celor ce practică stomatologia, inclusiv măsuri de facilitare a exercitării dreptului de stabilire și prestare de servicii	Legea 74/1995 privind profesia de medic și pentru stabilirea Colegiului Român al Medicilor modificată prin L. 495/2002
4. Directiva 78/687/EEC (25 iulie 1978) privind coordonarea stipulărilor din legi, regulamente și acțiuni administrative privind activitatea stomatologilor	Legea privind practicarea meseriei de stomatolog, stabilirea organizării și funcționării Colegiului Medicilor Stomatologi (în curs)
5. Directiva 78/1026/EEC (18 decembrie 1978) privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor evidențe de calificări formale a medicilor veterinari inclusiv măsuri de facilitare a exercitării dreptului de stabilire și prestare de servicii	Legea 160/1998 privind exercitarea profesiei de veterinar
6. Directiva 78/1027/EEC privind coordonarea stipulărilor din legi, regulamente și acțiuni administrative privind activitatea veterinarilor	Idem
7. Directiva 80/154/EEC (21 ianuarie 1980) privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor evidențe de calificări formale pentru asistente medicale de naștere (moașe), inclusiv măsuri de facilitare a exercitării dreptului de stabilire și prestare de servicii	Legea 461/2001 modificată prin Legea 496/2002
8. Directiva 80/155/EEC (21 ianuarie 1980) privind coordonarea stipulărilor din legi, regulamente și acțiuni administrative privind activitatea asistentelor medicale de naștere (moașe)	Idem
9. Directiva 81/1057/EEC (14 decembrie 1981) de suplimentare a D 75/362/EEC; D 77/452/EEC; D 78/686/EEC și D 78/1026/EEC privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor evidențe privind calificarea formală a doctorilor, asistentelor de îngrijire generală, a stomatologilor și a chirurgilor veterinari	
10. Directiva 85/432/EEC (16 septembrie 1985) privind coordonarea stipulărilor din legi, regulamente și acțiuni administrative privind activitățile farmaceutice	
11. Directiva 85/433/EEC (16 septembrie 1985) privind recunoașterea reciprocă de diplome, certificate și alte forme de	Legea 81/1997 privind practica profesiei de farmacist modificată prin L. 498/2002

evidență privind calificările formale în domeniul farmaciei, inclusiv măsuri de facilitare a exercitării dreptului de stabilire și prestare de servicii	
12. Directiva 89/594/EEC (30 octombrie 1989) privind amendarea D 75/362/EEC; D 77/452/EEC; D 78/686/EEC; D 78/1026/EEC și D 80/154/EEC privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor forme de evidență privind calificarea formală a doctorilor, asistentelor de îngrijire generală, stomatologilor, veterinarilor, asistentelor de naștere (midwives)	
13. Directiva 93/6/EEC (5 aprilie 1993) ce facilitează libera mișcare a medicilor și recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor forme de evidență privind calificările formale	Toate legile anterioare în domeniu
2.20.10 Dreptul de rezidență (UE 5 măsuri)	
1. Directiva 64/221/EEC (25 februarie 1964) privind coordonarea măsurilor speciale privind mișcarea și rezidența străinilor îndreptățiți să participe la opinia publică și de sănătate	OU 194/2002 privind regimul străinilor în România Legea 227/2001 privind aprobarea OU 265/2000 privind desființarea vizelor pentru cetățenii din UE
2. Directiva 73/148/EEC (21 mai 1973) privind abolirea restricțiilor privind mișcarea și rezidența în cadrul Comunității cetățenilor țărilor membre privind furnizarea de servicii	
3. Directiva 90/364/EEC (28 iunie 1990) privind dreptul de rezidență	
4. Directiva 90/365/EEC (28 iunie 1990) privind dreptul de rezidență al angajaților și liber profesioniștilor care și-au încetat activitatea	OU 194/2002 Legea 203/1999 privind permisele de muncă OU 105/2001 privind frontiera de stat OG 65/1997 privind regimul pașapoartelor în România
2.20.20 Cetățenia Europeană	
Directiva 93/109/EC (6 decembrie 1993) privind detalii legate de exercitarea dreptului de vot și a dreptului de a candida în alegerile Parlamentului European pentru cetățenii UE ce au rezidența în alt stat decât cel a cărui naționalitate o au	în 2006
2.20.30. Reglementarea vizelor	
Regulamentul Consiliului 2317/95	în 2006

Sursa: TAIEX, februarie 2004

* S-au avut în vedere numai principalele reglementări atât în UE cât și în România

Anexa nr. 2.b. Concordanța între legislația UE și a României în domeniul cooperării în domeniul justiției și al afacerilor interne* (capitolul 24 de negociere) cu influență asupra fenomenului migrației, martie 2004

Capitolul 24: Cooperarea în domeniul justiției și al afacerilor interne	
UNIUNEA EUROPEANĂ	ROMÂNIA
<i>24.01 Azil</i>	
Convenția de la Dublin (15 iunie 1990) privind stabilirea statului responsabil pentru examinarea cererilor de azil într-unul din Statele Membre UE	Legea 357/2003 privind regimul străinilor în România (care aprobă OU 194/2002)
Regulamentul Consiliului EC 2725/2000 privind stabilirea "Eurodac" pentru compararea amprentelor în vederea aplicării Convenției de la Dublin	Legea 357/2003 Legea 46/1991 privind accesul României la Convenția de stabilire a statutului de refugiat Legea 677/2001 privind protecția indivizilor împotriva procesării atelor personale și a liberei mișcări a acestor date Alte decizii
<i>24.02 Granițele externe</i>	
Regulamentele Consiliului 790/2001 (24 aprilie 2001) și 751/2000 (30 noiembrie 2003) privind Manualul Comun pentru implementarea Acordului de la Schengen din 14 iunie 1995	OG 105/2001 privind granițele României Ordinul S/505/1.08.2003 al MAI privind aprobarea Manualului Polițistului de Frontieră
<i>24.03 Viza</i>	
Regulamentul Consiliului 1683/95 (29 mai 1995) privind formatul unic al vizelor	HG 942/29.08.2002 privind punerea în circulație a noilor timbre de viză
Regulamentul Consiliului 539/2001 (15 martie 2001) ce listează țările terțe a căror cetățeni necesită vize pentru intrarea în UE	Inițierea acordului cu Turcia 12.11.2003 și semnarea acordului cu Ucraina din 19.12.2003
<i>24.04 Migrația</i>	
24.04.01. Admiterea migrației (diferite reglementări)	Diferite decizii guvernamentale privind formatul și conținutul permiselor de rezidență și a documentelor de călătorie pentru străini
24.04.02. Lupta împotriva migrației ilegale (diferite reglementări)	Legea 357/2003 + OU 194/2002 HG 1137/25.09.2003 privind aprobarea realizării unor centre de cazare a străinilor ce sunt în custodia statului român.
24.04.03. Returnări/repatrieri și readmiteri din migrație	Legea 374/2003 pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul României și Organizația Internațională pentru Migrație privind cooperarea în domeniul repatrierii voluntare umanitare asistate.
Directiva 2001/40/EC (28 mai 2001) privind recunoașterea reciprocă a deciziei de a expulza cetățenii unor țări terțe	
<i>24.05 Crima organizată, fraudă și corupția</i>	

<p>Convenția bazată pe Articolul K3 al Tratatului UE privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene</p>	<p>Legea 161/2003 privind măsuri de asigurare a transparenței în exercițiul demnității publice și a mediului de afaceri pentru a preveni corupția Legea 756/2002 privind transferul persoanelor condamnate în străinătate Legea 296/2001 privind extrădarea Legea 656/2002 privind prevenirea spălării banilor Legea 682/2002 privind protecția martorilor Legea 39/2002 privind combaterea crimei organizate Legea 236/1998 privind ratificarea Convenției Europene privind Ajutorul Reciproc în probleme de criminalitate</p>
<p>Protocolul privind prevenirea traficului cu persoane în special femei și copii ce suplimentează Convenția ONU împotriva crimei organizate transnaționale</p>	<p>Legea 678/2001 privind combaterea traficului de ființe umane</p>
<p>24.08. <i>Cooperarea poliției</i></p>	
<p>Acțiunea Comună adoptată de Consiliu pe baza articolului K3 a tratatului UE cu privire la cooperarea în domeniul ordinii și securității</p>	<p>Acord semnat cu EUROPOL semnat pe 25.11. 2003</p>

Sursa: TAIEX, februarie 2004

* S-au avut în vedere numai principalele reglementări atât în UE cât și în România; s-au luat în discuție din acest capitol numai acele reglementări cu influență asupra fenomenului migrației.

Anexele nr. 3. Sumar legislativ al legislației din România cu influență asupra fenomenului migrației

Anexa nr. 3.a. Legislația privind migrația în România

Constituția României garantează dreptul la liberă circulație, fiecare cetățean român având dreptul de a emigra și de a reveni în țară.

Principalele acte normative ce reglementează migrația în România sunt:

- Legea privind regimul străinilor în România (Ordonanța de Urgență a Guvernului 194/2002 privind regimul străinilor în România, aprobată cu modificări prin L. 357/2003).
- Ordonanța de Urgență privind statutul și regimul refugiaților în România (O.U. 102/2000).
- Ordonanța Guvernului nr 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție în România.
- Legea privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (L. 678/ 2001).
- Legea pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul României și Organizația Internațională pentru Migrațiune privind cooperarea în domeniul repatrierii voluntare umanitare asistate (L 374/2003).

Legea privind regimul străinilor în România (L. 357/2003) reprezintă o lege cadru care reglementează în sens larg circulația persoanelor străine în România. Această lege reglementează intrarea, șederea și ieșirea străinilor din România.

Conform acestei legi *intrarea străinilor* pe teritoriul României este permisă odată cu îndeplinirea anumitor condiții⁴ și pe baza obținerii unei vize⁵. În anul 2000 România a renunțat în mod unilateral la vize de intrare în țară pentru cetățenii UE, iar aceștia nu mai trebuie să justifice scopul și condițiile șederii lor și nici să facă dovada existenței unor mijloace corespunzătoare de întreținere în timpul șederii în România cât și de întoarcere în țara de origine.

În ceea ce privește *șederea străinilor* aflați temporar în mod legal în România aceștia pot rămâne pe teritoriul statutului român până le încetează dreptul de ședere stabilit prin viză sau permisul de ședere, iar cei pentru care au fost desființate vizele (cetățenii UE, SUA, Japonia, etc) pot să rămână până la 90 de zile în decurs de 6 luni, începând cu ziua primei intrări.

⁴ Intrarea pe teritoriul României poate fi permisă străinilor care îndeplinesc următoarele condiții:

- posedă un document valabil de trecere a frontierei de stat, care este acceptat de statul român
- posedă viza română sau permis de ședere valabil
- prezintă documente care justifică scopul și condițiile șederii lor și fac dovada existenței unor mijloace corespunzătoare pentru întreținere pe perioada șederii, cât și pentru întoarcerea în țara de origine
- prezintă garanții că li se va permite intrarea pe teritoriul statului de destinație sau că vor pleca de pe teritoriul omâniei, pentru străinii aflați în tranzit
- nu sunt incluși în categoria străinilor împotriva cărora s-a instituit măsura interzicerii intrării în România sau care au fost declarați indezirabili
- nu prezintă un pericol pentru apărarea și siguranța națională, ordinea, sănătatea ori morala publică.

⁵ Tipurile de viză care se acordă pentru intrarea în România sunt: viză de tranzit aeroportuar, viză de tranzit (inclusiv viză de tranzit colectivă), viză de scurtă ședere care permite străinilor să intre pe teritoriul României în vederea unei șederi neîntrerupte sau a mai multor șederi a căror durată totală să nu depășească 90 de zile în decurs de 6 luni de la data primei intrări (misiune, turism, vizită, afaceri, activități sportive, culturale) și viză de lungă durată care se acordă străinilor, la cerere, pe o perioadă de 90 de zile, cu una sau mai multe călătorii (pentru desfășurarea de activități economice, profesionale, comerciale, pentru angajarea în muncă, pentru studii, pentru străini căsătoriți cu cetățeni români, reîntregirea familiei, activitate diplomatică, activități religioase și umanitare și alte scopuri).

Străinilor cărora li s-a acordat sau, după caz li s-a prelungit dreptul de ședere în România li se eliberează de către Autoritatea pentru străini, prin formațiunile sale teritoriale, un permis de ședere permanentă prin aprobarea stabilirii domiciliului în România.

Regimul refugiaților în România este reglementat în concordanță cu rezoluțiile 90/627/CEE și 95/1110/CE, fiind adoptate în acest sens o serie de acte normative ce au fost modificate și actualizate în timp.

Ordonanța de Urgență privind statutul și regimul refugiaților în România (O.U. 102/2000) cu modificările și completările menționate reprezintă principalul act normativ ce reglementează domeniul refugiaților. Acesta stipulează principalele forme de protecție ce se pot acorda de statul român, procedurile de acordare a statutului de refugiat, drepturile și obligațiile refugiaților și a persoanelor ce au dobândit o formă protecție și modalitățile de încetare, retragere sau anulare a unei forme de protecție. Astfel străinilor li se pot acorda 3 forme de protecție pe teritoriul României: statut de refugiat, protecție umanitară condiționată și protecție umanitară temporară⁶. În vederea evitării în continuare a încălcării principiului nereturnării prin Ordonanța Guvernului nr. 43 din ianuarie 2004, a fost modificată și completată O.G. 102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România, prevăzându-se expres că, împotriva solicitanților de azil nu pot fi luate măsuri de expulzare sau returnare forțată de la frontieră sau de pe teritoriul României, atâta vreme cât nu a fost pronunțată o hotărâre executorie de respingere a cererii sale de acordare a statutului de refugiat.

Prin celelalte acte normative privind refugiații li se asigură acestora drepturi. Astfel refugiații recunoscuți au dreptul timp de 9 luni să primească ajutor financiar de la stat, iar cei cu o situație mai grea (bătrâni, femei singure cu copii, familii cu mulți copii) și ajutor financiar suplimentar. Aceștia se bucură de aceleași drepturi ca și cetățenii români, inclusiv dreptul la muncă, cu excepția drepturilor politice și de a efectua serviciul militar. Copii străinilor care au dobândit statutul de refugiat în România pot fi încadrați în învățământul preșcolar și cel obligatoriu fără perceperea de taxe școlare, refugiații care realizează venituri beneficiază de asigurări sociale de sănătate în condițiile stabilite de lege, cu plata contribuției pentru asigurări de sănătate, refugiații care nu au mijloace de întreținere pot beneficia la cerere de cazare în spații special destinate acestui scop.

Un act normativ recent este **Ordonanța Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor** care au dobândit o formă de protecție în România. Acesta prevede acordarea cetățenilor străini care au dobândit o formă de protecție în România de drepturi și obligații în condiții egale cu cetățenii români, dar și măsuri și servicii concrete care să faciliteze accesul practic al acestor persoane la drepturile oferite. Ordonanța intră în vigoare la 90 de zile de la data

⁶ Statul român poate acorda următoarele trei forme de protecție:

- statutul de refugiat se poate acorda la cererea străinului care dovedește că, datorită unei temeri bine întemeiate de a fi persecutat pe considerente de rasă religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică, se află în afara țării sale de origine și care nu poate primi sau, datorită acestei temeri nu dorește protecția acestei țări.
- protecția umanitară condiționată se poate acorda străinului care nu îndeplinește condițiile pentru a se încadra în categoria refugiat, dar care dovedește că în țara sa a săvârșit fapte pentru care riscă o condamnare la pedeapsa cu moartea, riscă să fie supus la tortură sau tratamente inumane ori degradante sau din cauza apartenenței sale la o categorie defavorizată de persoane poate fi expus unor pericole care să-i aducă atingere vieții, integrității corporale sau libertății sale.

- protecția umanitară temporară se acordă persoanelor care provin din zone de conflict, iar guvernul român stabilește măsurile și perioada pentru care se acordă protecție.

publicării în Monitorul Oficial al României, începând cu mai 2004. Principalul element de noutate este acela că O.G. 44/2004 se va aplica și străinilor care au obținut protecție umanitară condiționată, astfel încât în prezent persoanele care beneficiază de o altă formă de protecție au aceleași drepturi și obligații ca persoanele care au obținut o formă de protecție în România, în conformitate cu legislația națională și în aceleași condiții cu cetățenii români. Principalele îmbunătățiri aduse actualului cadru legislativ de noua ordonanță sunt: accesul la muncă, cazare, asistență medicală, accesul la sistemul de asigurări sociale, la toate formele de învățământ și programe de integrare. O.G. 44/2004 prevede, de asemenea baza legală pentru cooperarea inter-agenții cu privire la programele de integrare, iar Oficiul Național pentru Refugiați are rolul de coordonare. Alte agenții implicate sunt: Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului, Casa Națională a Asigurărilor de Sănătate și organizațiile non-guvernamentale implicate în programele de integrare a străinilor. Ordonanța promovează rolul activ al administrațiilor publice locale în facilitarea integrării refugiaților.

Legea privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (L. 678/ 2001) reglementează prevenirea și combaterea traficului de persoane, precum și protecția și asistența acordată victimelor unui astfel de trafic, care constituie o violare a drepturilor persoanei și atingere a demnității și integrității acesteia. Conform acestei legi constituie infracțiunea de trafic de persoane recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea sau primirea unei persoane prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă sau înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatarea acestei persoane. Conform acestei legi se are în vedere prevenirea traficului de persoane, în special de femei și copii.

În vederea combaterii traficului la nivel internațional prin această lege se instituie ofițeri de legătură în cadrul Ministerului de Interne, precum și magistrați de legătură la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, și după caz magistrați de legătură care funcționează în alte state, cu scopul coordonării acțiunilor acestora în cursul urmăririi penale. În vederea schimbului de date și de informații cu privire la investigarea și urmărirea infracțiunilor de trafic de persoane, s-a stabilit un punct de contact în cadrul Ministerului de Interne cu instituții similare din alte state.

Legea pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul României și Organizația Internațională pentru Migrație privind cooperarea în domeniul repatrierii voluntare umanitare asistate (L/ 374/2003). Această lege are în vedere stabilirea unui program cuprinzător pentru promovarea repatrierii voluntare umanitare asistate a solicitanților de azil, ale căror cereri au fost respinse, și a altor cetățeni străini care intră și/sau se află ilegal pe teritoriul României. Prin această lege părțile contractante, respectiv OIM și Guvernul României s-au obligat să își furnizeze reciproc toate informațiile necesare pentru implementarea cu succes a programului și au format și o comisie comună consultativă în acest scop.

Anexa nr. 3.b. Legislația privind piața forței de muncă

Principalele acte normative ce reglementează fluxurile de intrare și de ieșire în și de pe piața forței de muncă din România în relația cu străinătatea sunt:

- Legea privind permisele de muncă (L. 203/1999 modificată prin L. 32/2003)
- Legea privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate (L. 156/2000)

Legea privind permisele de muncă (L. 203/1999 modificată prin L. 32/2003)

Străinii se pot încadra în muncă pe teritoriul României în baza permisului de muncă. Acesta se acordă pentru un interval de 6 luni cu posibilitatea prelungirii la cererea titularului pe noi intervale de 6 luni. Există anumite categorii de străini care se pot angaja pe teritoriul României fără a avea permis de muncă⁷, printre care se numără și cetățenii Statelor Membre UE, ai statelor semnatare ale Acordului privind Spațiul Economic European și membrii familiilor acestora.

Lucrătorii străini pot fi încadrați în muncă pe teritoriul României numai dacă locurile de muncă vacante nu pot fi ocupate cu personal român și dacă lucrătorul străin îndeplinește condițiile speciale de pregătire profesională și experiență în activitate, solicitate de angajator și de legislația în vigoare.

Legea privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate (L. 156/2000)

Conform acestei legi statul român încheie acorduri, înțelegeri și convenții cu autorități publice din alte state pe principii de egalitate de tratament și de aplicare a clauzelor celor mai favorabile fie din legislația română, cea străină sau cea internațională. Prin astfel de acorduri se asigură protecția cetățenilor români ce lucrează în străinătate prin stabilirea unor aspecte ca: nivelul salariului minim, durata timpului de lucru și a celui de odihnă, condițiile generale de muncă, de protecție și de securitate, asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale. Coordonarea și controlul activității de ocupare a forței de muncă în străinătate revine Ministerului Muncii și Solidarității Sociale care încheie acordurile bilaterale dintre țări.

Anexa nr. 3.c. Legislația privind recunoașterea reciprocă a diplomelor și a calificărilor în România

Convenția de la Lisabona (1997) care reglementează recunoașterea diplomelor între statele semnatare a fost ratificată în România în 1998.

În România nu se face încă foarte bine distincția între recunoaștere academică și recunoaștere profesională sau a calificării. Cu toate acestea au început să se facă anumite progrese în acest sens în ultimii ani. Recunoașterea academică se realizează prin intermediul Centrului Național pentru Recunoașterea și Echivalarea Diplomelor.

În ceea ce privește recunoașterea profesională sau a calificării, procedura de recunoaștere este *de facto* atunci când accesul la profesie nu este reglementat de acte normative suplimentare. Cu alte cuvinte după recunoașterea actelor de studii, solicitantul, cetățean al unui Stat Membru poate să aibă acces direct la o activitate lucrativă. În iulie 2003 s-a introdus recunoașterea automată a calificării – fie pe bază de pregătire profesională sau experiență profesională – dobândită în străinătate în afara sistemului de învățământ de către cetățeni români sau UE, iar la sfârșitul anului 2003 prin Ordinul nr. 701/17 Dec 2003 al Ministerului Muncii a fost desemnată și instituția care să recunoască documentele ce dovedesc calificarea dobândită în străinătate înafara

⁷ Pot fi încadrați în muncă fără permis de muncă următoarele categorii de străini:

- străinii care și-au stabilit domiciliul în România
- cetățenii statelor membre UE, ale Spațiului Economic European și membrii familiilor lor
- străinii ce au acces pe piața muncii pe bază de acorduri, convenții și înțelegeri bilaterale încheiate cu statul român
- străini ce au statut de refugiat pe teritoriul României
- străini detașați de companii din străinătate cu sediul într-un stat membru al Organizației Mondiale a Comerțului
- străinii care desfășoară activități didactice, științifice și artistice

- străini care urmează să desfășoare pe teritoriul României activități temporare solicitate de ministere sau alte organe ale administrației publice centrale sau locale.

sistemului de învățământ. Practic aceștia depun o cerere și un dosar completat, pentru eliberarea unui atestat la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale pe baza căruia au dreptul în mod automat să practice o activitate lucrativă. Atestatele respective nu pot fi folosite pentru continuarea studiilor, ci doar în vederea angajării.

Legislația introdusă în România în domeniul recunoașterii diplomelor și al calificărilor are în vedere doar transpunerea prevederilor celor două directive ale sistemului general de recunoaștere 89/48/CEE și 92/51/CEE, celelalte două directive nefiind avute în vedere.

În ceea ce privește directivele sectoriale a fost înființat Biroul pentru Recunoașterea Calificărilor Profesionale și a Pregătirii Continue în Profesiile Medicale în cadrul Ministerului Sănătății, care are principală sarcină recunoașterea calificărilor doctorilor, stomatologilor, farmaciștilor, asistentelor și infirmierelor. S-a avut de asemenea în vedere modificarea curriculei universitare în acest domeniu începând cu anul universitar 2003-2004.

